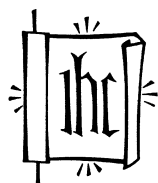

TJUGOANDRA SÖNDAGEN EFTER TRINITATIS

DOMINICA DUOVIGINTI

Introitus Psalm 130, GT Ords 24:13-20, Ep Fil 1:1-11, Ev Matt 18:23-35. Predikan av Åke Malander (ELBK)

I dagens evangelie- och predikotext kommer vi in i ett sammanhang där Jesus undervisar om det kristna livet, såväl den enskildes som hela församlingens. Då kom Petrus med sin fråga om hur många gånger han skulle förlåta en felande broder. Jesu svar kom nog överraskande för honom: *"Inte sju gånger utan sjuttio gånger sju gånger"*, vilket ju i praktiken innebär: utan bortre gräns.

Detta är bakgrunden, som föranleder Jesus att ge oss den liknelse som vi ska stanna inför idag, och den är till sin spets en förmaningsliknelse, där första delen ger grunden och orsaken till det som andra delen vill ställa oss för ögonen. Denna söndags rubrik är ju Konungens räkenskap, men detta är bara den yttre sidan. Vad Jesus vill lära oss handlar om trons liv och trons frukter och var och hur tron hämtar liv till sin frukt.

ATT FÖRLÄTAS OCH ATT FÖRLÅTA

"Därför är himmelriket likt . . ." Här talas det således om himmelriket som är något annat än och skilt från denna världens riken. Men liknelsen hämtar naturligtvis sina bilder från det naturliga livet här i världen, skulder och räkenskap och fordringar. Kungens fordran var i sig rätt och billig; skulder förfaller förr eller senare till betalning. Med liknelser är det i regel så att de lyfter fram ett budskap, som är kärnan och poängen som vi ska ta till oss. Här är talen, 10000 talenter respektive 100 denarer, inte några summor som vi ska ägna valuta- och inflationsberäkningar åt för att komma fram till i dagens penningvärde i kronor eller euro. De är liknelsens stora, övertydligt stora överdrifter, som vill framhäva en väldig skillnad. Man kan jämföra med bilden av grandet och bjälken. Här ger ett överslag ungefär en skillnad mellan uppemot 200 000 årslöner och ca fyra månadslöner!

Vår liknelse innehåller två personer och en skuld (ja eg. två skulder). Innebörden är inte svår att förstå. Kungen, borgenären är Gud själv. Att han krävde granskning och redovisning och räkenskap, visar hur allvarligt Gud tar det med synden. Detta hade Jesus också på olika sätt inskräpt i talet omedelbart före vår liknelse. Inget önsketänkande kan ta bort syndens allvar. Kungen, Gud kräver räkenskap. Om nu kungen i liknelsen är lätt att förstå, hur är det då med tjänaren, han som var så svårt skuldsatt? Det bör kanske påpekas att han inte anklagas för något brottsligt, det var en vanlig, om än ovanlig, skuld. Men vem är då den människa som åsyftas med den här arme tjänaren? Min vän, du som läser detta: *Du är den mannen!* Inte för att det skulle vara något särskilt med dig, utan därför att det inte är något annorlunda med dig. Du är en människa, du är barn av Adam och Eva, du har del i syndafallets följder. Detta är människans situation inför Gud, det är din och min situation. Liknelsen avslöjar oss – på mer än ett sätt.

Vår skuld inför Gud är omätlig, långt mer än tiotusen talenter, långt mer än vi ens kan föreställa oss, en skuld som vi inte har någon som helst möjlighet att reglera, gottgöra för och betala. Vår enda möjlighet är att som tjänaren här bönfälla: *"Herre, ha tålmod med mig, så ska jag betala dig allt!"* Men, *vi* kan inte säga: *"så ska jag betala dig allt"*. Visserligen tänker människan gärna på det viset. Här avslöjas lagiskhetens sinnelag – och det har vi alla inom oss. Grundtanken kan formuleras ungefär: Människan måste dock åtminstone visa en god vilja, eller någon liknande formulering. Problemet med detta är bara det att efter syndafallet finns det inte någon god vilja hos människan. Viljan är förvänd ända in i hjärtegrunden, och det gäller alla människor. Det står skrivet: *"Ingen rättfärdig finns, inte en enda, ingen"*

förständig finns, ingen finns som söker Gud.”

Vi kan inte, vi har ingen möjlighet att gottgöra för vår skuld, att själva betala, det står helt utom vår förmåga. Men hör här liknelsens märkliga vändning, här kommer ett ord – inte från människan utan från Gud, ett ord som vänder upp och ner på alla rimliga begrepp, det orimliga ord som kallas Guds evangelium. Hör: Du *ska* inte betala din ofantliga syndaskuld, inte ens ett enda grand av den! Detta därför att hela skulden redan är betald och sonad – för dig och för mig och för hela världen, för alla människor. Hela den gränslösa syndaskulden ända från världens begynnelse är utplånad av *Guds Lamm som borttar världens synd*, ingenting finns kvar.

Vi kan således inte förvärva oss nåden, rättfärdiggörelsen, syndaförlåtelsen, vi kan bara tomhänta ta emot, och det får vi göra utan något som helst krav på någon motprestation från vår sida. Men liknelsen lär oss ännu en mycket viktig sak i den andra delen, som egentligen är huvuddelen och visar att det är en förmaningsliknelse. Av tron förväntar sig Herren trons frukter. Man kan inte förvärva himmelriket, men man kan göra sig förlustig detsamma. *”Så ska också min himmelske Fader göra med er, om ni inte av hjärtat förlåter var och en sin broder.”* Här avslöjas vi på nytt. Detta är vi, sådana är vi våra hjärtan. Ett ont och illfundigt ting är människohjärtat. Den förlåtelse som han talar om och som alltså ska råda i Kristi kyrka och församling är inte något ytligt. Det heter ju *”... av hjärtat förlåter ...”* Hur ska det kunna ske, när vi är som vi är? Här biter inte lagen, den råar inte på hjärtat, den gör bara synden värre. *”När budordet kom fick synden liv.”* Endast Guds fria, gränslösa förlåtelse föder det förlåtande sinnelaget, ett omskapat och förnyat hjärta, och ger även proportionerna mellan skulderna, mellan vår skuld inför Gud och våra medmänniskors eventuella skuld gentemot oss.

Den här tjänaren var på lagens väg, och lagen kan som vi sa inte förändra vårt inre, därför hade han heller inte något förnyat och förlåtande sinnelag. *”Betala vad du är skyldig!”* Hans medtjänare blev upprörda, hans herre blev upprörd och vi bibelläsare blir upprörda; det är något djupt tragiskt över honom och hans beteende och hans slut. Hans person ska leda oss till en allvarlig självrannsakan: Om du inte är villig (inte motvillig) att förlåta var och en som på ett eller annat sätt har förorättat dig, då är det ett tecken som tyder på att du inte står i den fria, den absolut fria förlåtelsens nådeflöde ifrån Gud. Då har du trots allt en fot kvar inne på lagens väg, där prestationer vägs mot varandra. Men stanna nu upp ett slag och betänk vart lagens väg leder och vad som är slutordet på lagens väg: Ta vad som är ditt och gå – bort ifrån mig!

Låt oss därför helt och hållet ge upp lagens omöjliga väg och lyssna till det livgivande evangelium. *”Om vi vandrar i ljuset, liksom han är i ljuset, har vi gemenskap med varandra, och Jesu, hans Sons, blod renar oss från all synd. Om vi säger att vi inte har synd, bedrar vi oss själva och sanningen är inte i oss. Om vi bekänner våra synder, är han trofast och rättfärdig, så att han förlåter oss våra synder och renar oss från all orättfärdighet. Om vi säger att vi inte har syndat, gör vi honom till en lögnare, och hans ord är inte i oss.”* Så talar och tänker tron. Den här tjänaren däremot, han bad med ett lagiskt sinnelag – vi kommer i tro på evangelium och ber: Herre ha tålmod med mig, Herre förbarma dig över mig, för Jesu blod har ju runnit även för mig, Jesus har ju betalt hela skulden, även min skuld, så ta emot även mig i ditt rike. Ja, förlåt oss våra skulder, såsom ock vi förlåta dem oss skyldiga äro. Amen.